

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ | ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ
Офіційне інтернет-представництво

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 555/2015

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року "Про нову редакцію Воєнної доктрини України"

Відповідно до статті 107 Конституції України, частини другої статті 2 Закону України "Про основи національної безпеки України" постановляю:

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року "Про нову редакцію Воєнної доктрини України" (додається).
2. Затвердити Воєнну доктрину України (додається).
3. Визнати такими, що втратили чинність:
 - Указ Президента України від 15 червня 2004 року № 648 "Про Воєнну доктрину України";
 - статтю 2 Указу Президента України від 15 липня 2004 року № 800 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 липня 2004 року "Про дальший розвиток відносин з НАТО з урахуванням результатів засідання Комісії Україна – НАТО на найвищому рівні 29 червня 2004 року";
 - статтю 1 Указу Президента України від 21 квітня 2005 року № 702 "Питання Воєнної доктрини України";
 - статтю 3 Указу Президента України від 8 липня 2009 року № 518 "Про внесення змін до деяких указів Президента України";
 - статтю 2 Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 390 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року "Про нову редакцію Воєнної доктрини України".
4. Міністерству закордонних справ України, Міністерству оборони України забезпечувати інформаційне супроводження виконання Воєнної доктрини України.
5. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

Петро ПОРОШЕНКО

24 вересня 2015 року

РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ

від 2 вересня 2015 року

Про нову редакцію Воєнної доктрини України

Розглянувши проект нової редакції Воєнної доктрини України, внесений Кабінетом Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України вирішила:

Схвалити проект нової редакції Воєнної доктрини України і запропонувати її Президентові України для затвердження.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України О.ТУРЧИНОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 24 вересня 2015 року
№ 555/2015

ВОЄННА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

Тимчасова окупація Російською Федерацією частини території України – Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, розпалювання Росією збройного конфлікту в східних регіонах України та руйнування системи світової та регіональної безпеки і принципів міжнародного права зумовлюють перегляд та уточнення доктринальних положень щодо формування та реалізації воєнної політики України.

І. Загальні положення

1. Воєнна доктрина України (далі – Воєнна доктрина) є системою поглядів на причини виникнення, сутність і характер сучасних воєнних конфліктів, принципи і шляхи запобігання їх виникненню, підготовку держави до можливого воєнного конфлікту, а також на застосування воєнної сили для захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, інших життєво важливих національних інтересів.

2. Правовою основою Воєнної доктрини є Конституція України, закони України, Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287, а також міжнародні

договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Воєнна доктрина ґрунтується на результатах аналізу та прогнозування воєнно-політичної обстановки, принципах оборонної достатності, без'ядерного статусу, високої готовності до оборони, системності оборонного планування, а також визначених Верховною Радою України засадах внутрішньої та зовнішньої політики. Основні положення Воєнної доктрини є похідними від Стратегії національної безпеки України, розвивають її положення за напрямками забезпечення воєнної безпеки та спрямовані на протидію агресії з боку Російської Федерації, досягнення Україною критеріїв, необхідних для набуття членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, забезпечення рівноправного взаємовигідного співробітництва у воєнній, воєнно-економічній та військово-технічній сферах з усіма заінтересованими державами-партнерами.

4. Терміни, що вживаються у Воєнній доктрині, мають таке значення:

воєнна політика України – діяльність суб'єктів забезпечення національної безпеки держави, пов'язана із запобіганням воєнним конфліктам, організацією та здійсненням військового будівництва і підготовкою Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення до збройного захисту національних інтересів;

воєнно-політична обстановка – стан воєнно-політичних відносин на певний момент (у певний період);

воєнно-політичні відносини – сукупність намірів і дій сторін (держав, коаліцій держав, міжнародних корпорацій, політичних партій, суспільних рухів), спрямованих на досягнення власних інтересів із застосуванням воєнних інструментів разом із усіма наявними іншими інструментами у політичній, воєнній, економічній та інших сферах життєдіяльності;

воєнний конфлікт – форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнних конфліктів є війна та збройний конфлікт;

збройний конфлікт – збройне зіткнення між державами (міжнародний збройний конфлікт, збройний конфлікт на державному кордоні) або між ворогуючими сторонами в межах території однієї держави, як правило, за підтримки ззовні (внутрішній збройний конфлікт);

локальна війна – війна між двома чи більше державами, у якій воєнні дії обмежені територіями воюючих держав та переслідують воєнно-політичні цілі, що зачіпають переважно інтереси лише цих держав (територіальні, політичні, економічні тощо);

регіональна війна – війна, що охоплює певний регіон (частину континенту) за участю всіх чи більшості держав регіону та з метою досягнення воєнно-політичних цілей, що зачіпають інтереси цих держав;

воєнно-політичний виклик – наміри або дії однієї зі сторін воєнно-політичних відносин, що спрямовані на досягнення власних цілей без урахування інтересів іншої сторони, з усвідомленням можливості заподіяння шкоди таким інтересам;

воєнно-політичний ризик – наміри або дії однієї зі сторін воєнно-політичних відносин, які за певних умов можуть заподіяти шкоди національним інтересам іншої сторони;

загроза застосування воєнної сили – наміри або дії однієї зі сторін воєнно-політичних відносин, які свідчать про готовність до застосування воєнної сили проти іншої сторони з метою досягнення власних цілей;

оборонно-промисловий комплекс – сукупність підприємств, установ і організацій промисловості та науки, що розробляють, виробляють, модернізують і утилізують продукцію військового призначення, виконують послуги в інтересах оборони для оснащення та матеріального забезпечення сил безпеки і оборони, а також здійснюють постачання товарів військового призначення та подвійного використання, надання послуг військового призначення під час виконання заходів військово-технічного співробітництва України з іноземними державами;

сектор безпеки і оборони – охоплена єдиним керівництвом сукупність органів державної влади, Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів

спеціального призначення, діяльність яких за функціональним призначенням відповідно до Конституції та законів України спрямована на захист національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України;

сили безпеки – державні правоохоронні та розвідувальні органи, сили цивільного захисту та органи загальної компетенції, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України;

сили оборони – Збройні Сили України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державна спеціальна служба транспорту, інші утворені відповідно до законів України військові формування, а також правоохоронні та розвідувальні органи, в частині залучення їх до виконання завдань з оборони держави;

спроможності сил оборони – здатність досягти необхідного результату під час виконання завдань з питань оборони у певних умовах відповідно до визначених сценаріїв дій та з використанням наявних ресурсів;

стратегічні комунікації – скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави.

II. Безпекове середовище (глобальні, регіональні та національні аспекти) у контексті воєнної безпеки

5. Безпекове середовище довкола України складне та динамічне.

Через збройний конфлікт на Сході України, воєнно-політичну нестабільність на Близькому Сході, боротьбу за вплив на світові фінансові та енергетичні потоки посилюється глобальна воєнно-політична нестабільність. Провідні держави збільшують розміри воєнних витрат, активізують розробку нових зразків озброєння, підвищують інтенсивність військових навчань.

6. Формування та розвиток безпекового середовища у світі відбувається під впливом таких головних тенденцій:

- 1) посилення суперечностей щодо поділу сфер впливу між світовими центрами сили, збільшення їх агресивності, непоступливості,

прагнення порушити на свою користь воєнно-стратегічну рівновагу, зокрема загострення протистояння між США та Російською Федерацією;

- 2) загострення безпекової ситуації в країнах Близького Сходу та Північної Африки, активізація релігійного екстремізму та поширення ідей радикального ісламу в країнах Центральної Азії, суперечності між азіатсько-тихоокеанськими державами щодо належності острівних зон;
- 3) сучасна криза та невизначеність засад нової системи міжнародної безпеки, послаблення ролі міжнародних безпекових інститутів, спроби посилити роль воєнної сили поза наявними механізмами міжнародної безпеки;
- 4) перенесення ваги у воєнних конфліктах на асиметричне застосування воєнної сили не передбаченими законом збройними формуваннями, зміщення акцентів у веденні воєнних конфліктів на комплексне використання воєнних і невоєнних інструментів (економічних, політичних, інформаційно-психологічних тощо), що принципово змінює характер збройної боротьби;
- 5) порушення норм і принципів міжнародного права, закріплених у Статуті ООН, Заключному акті Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 року та інших міжнародних договорах;
- 6) послаблення законодавчих обмежень щодо застосування воєнної сили державами за межами власної території;
- 7) глобальні кліматичні зміни, зменшення запасів природних ресурсів, дефіцит питної води, продуктів харчування, посилення міграційних процесів, а також зростання ризиків виникнення масштабних надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- 8) розширення масштабів тероризму, піратства, інших явищ, пов'язаних із застосуванням збройного насильства.

7. Головними тенденціями, що впливають на воєнно-політичну обстановку в регіоні довкола України, є:

- 1) поширення практики проведення спеціальних операцій та дій провокаційного характеру для створення конфліктних ситуацій;
- 2) посилення внутрішньої нестабільності в сусідніх державах, викликаній втручанням з боку інших держав, зниженням життєвого рівня населення, неефективністю дій керівництва, намаганнями етнічних утворень сепаратно вирішувати нагальні проблеми;
- 3) інтенсивна модернізація збройних сил сусідніми державами, активізація розробок озброєння та військової техніки нового покоління з принципово новими можливостями вогневого ураження і управління;

- 4) посилення мілітаризації в регіоні довкола України, збільшення іноземної військової присутності на територіях сусідніх держав;
- 5) активна дестабілізуюча зовнішня політика і політика безпеки Російської Федерації щодо сусідніх держав, а також щодо міжнародних організацій, включаючи НАТО та ЄС;
- 6) відмова або ухилення Російської Федерації від виконання зобов'язань за міжнародними договорами у сфері контролю над озброєннями, зміцнення довіри і безпеки у військовій діяльності;
- 7) модернізація та вдосконалення спеціальними службами іноземних держав систем і комплексів технічної розвідки, нарощування їх можливостей, спроби несанкціонованого доступу до об'єктів інформаційної інфраструктури України;
- 8) гальмування процесу договірно-правового оформлення державних кордонів та розмежування виключних (морських) економічних зон і континентального шельфу між державами;
- 9) інформаційна війна Російської Федерації проти України.

8. Зовнішньополітичні умови не сприяють врегулюванню збройного конфлікту на Сході України.

За таких обставин Україна може розраховувати насамперед на власні сили та підтримку США, держав – членів ЄС і НАТО, які вважають, що збереження незалежності та територіальної цілісності України є одним із визначальних факторів забезпечення світової та регіональної стабільності.

9. Актуальними воєнними загрозами для України є:

- 1) збройна агресія і порушення територіальної цілісності України (тимчасова окупація Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та військова агресія Російської Федерації в окремих районах Донецької і Луганської областей), нарощування військової потужності Російської Федерації в безпосередній близькості до державного кордону України, у тому числі потенційна можливість розгортання тактичної ядерної зброї на території Автономної Республіки Крим;
- 2) мілітаризація Російською Федерацією тимчасово окупованої території шляхом формування нових військових з'єднань і частин, а також постачання бойовиків, військової техніки та засобів матеріально-технічного забезпечення;
- 3) присутність військового контингенту Російської Федерації у Придністровському регіоні Республіки Молдова, який може бути використаний для дестабілізації ситуації у південних регіонах України;

- 4) нарощування Російською Федерацією поблизу державного кордону України угруповання військ з потужним ударно-наступальним потенціалом, створення нових, розширення і модернізація наявних баз, об'єктів військової інфраструктури;
- 5) активізація спеціальними службами Російської Федерації розвідувально-підривної діяльності в Україні з метою дестабілізації внутрішньої соціально-політичної обстановки в Україні, а також з метою підтримки не передбачених законом збройних формувань у східних регіонах України і створення умов для розширення масштабів збройної агресії;
- 6) діяльність на території України не передбачених законом збройних формувань, спрямована на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної ситуації в Україні, залякування населення, позбавлення його волі до опору, порушення функціонування органів державної влади, місцевого самоврядування, важливих об'єктів промисловості та інфраструктури;
- 7) територіальні претензії Російської Федерації до України і посягання на її суверенітет та територіальну цілісність.

10. Воєнно-політичними викликами, які можуть перерости в загрозу застосування воєнної сили проти України, є:

- 1) втручання у внутрішні справи України з боку Російської Федерації, спрямоване на порушення конституційного устрою, територіальної цілісності та суверенітету України, внутрішньої соціально-політичної стабільності та правопорядку;
- 2) протидія реалізації європейського вибору Українського народу, формуванню систем колективної безпеки за участю України;
- 3) невирішеність питань щодо розмежування державного кордону України в акваторії Чорного і Азовського морів, незавершеність договірно-правового оформлення державного кордону України з Російською Федерацією, Республікою Білорусь та Республікою Молдова;
- 4) спроби дестабілізації з боку Російської Федерації соціально-політичної та економічної ситуації в Україні, а також провокування сепаратистських настроїв у районах компактного проживання національних меншин на території України;
- 5) цілеспрямований інформаційний (інформаційно-психологічний) вплив з використанням сучасних інформаційних технологій, спрямований на формування негативного міжнародного іміджу України, а також на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної обстановки, загострення міжетнічних та міжконфесійних відносин в Україні або її

окремих регіонах і місцях компактного проживання національних меншин;

- б) дії Російської Федерації щодо ускладнення та уповільнення економічного розвитку України;
- 7) розповсюдження зброї масового ураження, тероризму, організована злочинність, незаконна торгівля зброєю і боєприпасами, нелегальна міграція.

З урахуванням тенденцій розвитку та характеру воєнно-політичної обстановки в середньостроковій перспективі найбільш імовірні збройні конфлікти з використанням противником як власних збройних сил, так і підтримуваних ними не передбачених законом збройних формувань, терористичних угруповань, найманців як інструменту досягнення власних інтересів. Значно зростатиме вірогідність переростання таких конфліктів у війну.

11. Загрози воєнній безпеці України можуть бути реалізовані за такими сценаріями:

- 1) повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України з проведенням сухопутних, повітряно-космічних, морських операцій з рішучими воєнно-політичними цілями;
- 2) окрема спеціальна операція Російської Федерації проти України із застосуванням військових підрозділів та/або частин, вогневих ударів, інформаційних, інформаційно-психологічних операцій (дій) у сукупності з використанням невоєнних заходів, у тому числі миротворчих сил за відсутності відповідного рішення Ради Безпеки ООН;
- 3) блокада морських портів, узбережжя або повітряного простору України із застосуванням воєнної сили, порушення комунікацій України з боку Російської Федерації;
- 4) збройний конфлікт всередині держави, інспірований Російською Федерацією з намаганням відокремити від України адміністративно-територіальні одиниці у східних та південних регіонах України, за участю не передбачених законом збройних формувань, терористичних угруповань у взаємодії з політичними, неурядовими, етнічними, релігійними або іншими організаціями;
- 5) збройний конфлікт на державному кордоні України, зокрема прикордонні збройні інциденти (провокації, сутички) з регулярними або нерегулярними силами Російської Федерації, не передбаченими законом збройними формуваннями;

- б) терористичні акти на території України або проти громадян України, посягання на життя державних чи громадських діячів, представників іноземних держав (вчинені з метою провокації війни або міжнародних ускладнень), диверсії (у тому числі на об'єктах критичної інфраструктури), а також вибухи, підпали у приміщеннях органів державної влади та їх захоплення, викрадення громадян або захоплення заручників.

Загрози воєнній безпеці України у разі їх реалізації можуть призвести до зміни конституційного ладу України, подальшої окупації України або її окремих територій, встановлення прямого або опосередкованого контролю над Україною та втрати нею державного суверенітету і територіальної цілісності.

12. На спроможності України щодо адекватного реагування на виклики та ризики воєнній безпеці негативно впливають внутрішні економічні та соціально-політичні фактори:

- 1) економічна криза, порушення цілісності національної економіки внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією Автономної Республіки Крим та м. Севастополя й діяльності підтримуваних нею незаконних збройних формувань в окремих районах Донецької та Луганської областей, обумовлене цим обмеження фінансових можливостей держави;
- 2) розбалансованість і незавершеність системних реформ у сфері національної безпеки і оборони, недостатність ресурсного забезпечення сил оборони та неефективне використання наявних ресурсів;
- 3) низька ефективність системи державного управління суб'єктами забезпечення національної безпеки України у воєнній сфері, недосконалість механізмів планування розвитку таких суб'єктів;
- 4) недостатній рівень готовності Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення до ведення сучасної збройної боротьби;
- 5) низька ефективність державних органів, що провадять розвідувальну і контррозвідувальну діяльність;
- 6) недостатній рівень координації і узгодженості дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, низький рівень підготовки їх спеціалістів з питань безпеки і оборони;
- 7) невідповідність сучасним викликам сил цивільного захисту та їх технічного оснащення;

- 8) недостатні та непрофесійні зусилля органів державної влади України у сфері протидії пропаганді та інформаційно-психологічним операціям Російської Федерації.

13. Воєнно-економічне та військово-технічне забезпечення воєнної безпеки держави безпосередньо залежить від оборонно-промислового комплексу країни, основними проблемами функціонування якого є:

- 1) низька ефективність реалізації військово-технічної і військово-промислової політики, політики військово-технічного співробітництва, нерегульованість питань визначення державних замовників щодо розроблення та виконання державних цільових програм реформування та розвитку;
- 2) відсутність державного регулювання та недостатня підтримка стратегічно важливих для оборони, безпеки і економіки держави наукових установ і промислових підприємств з метою переходу від сировинної моделі побудови економіки держави до моделі інноваційного розвитку, задоволення потреб Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, в озброєнні, військовій і спеціальній техніці;
- 3) відсутність технологічно замкнених циклів виробництва більшості видів озброєння та військової техніки, руйнування традиційної науково-технічної і виробничої кооперації, низькі темпи проведення диверсифікації закупівель товарів військового призначення та подвійного використання;
- 4) критичне фізичне і моральне зношення основних виробничих фондів, низька ефективність використання науково-виробничої бази, значна енергоємність виробництв, технологічне відставання від провідних держав світу, критичний фінансово-економічний стан більшості підприємств, низька рентабельність виробництва, відсутність обігових коштів і брак інвестиційних ресурсів, недостатня ємність внутрішнього ринку оборонної продукції, що значно ускладнює її реалізацію на зовнішньому ринку;
- 5) критичний стан забезпечення підприємств оборонно-промислового комплексу висококваліфікованими робітничими, технічними та інженерними кадрами.

III. Цілі та основні завдання воєнної політики

14. Україна прагне підтримувати дружні відносини з усіма державами світу на основі міжнародних договорів, укладених на принципах рівноправності, невтручання у внутрішні справи, взаємоповаги до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності.

15. Головною метою воєнної політики України є створення умов для відновлення територіальної цілісності держави, її суверенітету і недоторканності в межах державного кордону України.

16. Основними цілями у сфері воєнної політики України є:

- 1) відбиття збройної агресії Російської Федерації проти України;
- 2) забезпечення обороноздатності України на рівні, достатньому для запобігання виникненню збройного конфлікту, а у разі збройного конфлікту – для його локалізації і нейтралізації;
- 3) участь України у реалізації спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу;
- 4) удосконалення системи забезпечення воєнної безпеки, яка б гарантувала надійний захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, гідне сприйняття України на міжнародному рівні та відповідає критеріям членства України в ЄС і НАТО.

17. Виходячи із засад внутрішньої і зовнішньої політики, з урахуванням характеру актуальних загроз національній безпеці основними завданнями воєнної політики України у найближчий час і в середньостроковій перспективі є:

- 1) локалізація та нейтралізація у найкоротший строк воєнно-політичної кризи у східних регіонах України, запобігання її переростанню у масштабну збройну агресію;
- 2) ліквідація не передбачених законом збройних формувань та відновлення повного контролю державного кордону України;
- 3) відновлення престижу військової служби;
- 4) інтегрування добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Донецькій і Луганській областях, забезпеченні її проведення, до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

- 5) реформування Збройних Сил України з метою досягнення оперативної і технічної сумісності зі збройними силами держав – членів НАТО;
- 6) удосконалення системи мобілізаційної підготовки та мобілізації, у тому числі забезпечення створення необхідної кількості підготовленого військового резерву;
- 7) збереження в умовах збройного протистояння та реальної загрози агресії змішаного принципу комплектування Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань з поступовим збільшенням кількості військовослужбовців за контрактом у складі бойових військових частин. Комплектування небойових військових частин та посад, що не визначають боєздатність у бойових військових частинах, здійснюватиметься переважно військовослужбовцями строкової служби та призваними на військову службу за призовом під час мобілізації (у разі прийняття рішення про мобілізацію);
- 8) дотримання принципу незалучення військовослужбовців строкової служби до участі у бойових діях;
- 9) створення єдиної системи видової розвідки з відповідною інфраструктурою отримання та обробки інформації в режимі часу, наближеного до реального;
- 10) створення цілісного сектору безпеки і оборони держави як головного елемента системи забезпечення воєнної безпеки, інтеграція спроможностей його складових для своєчасного і ефективного реагування на наявні та потенційні загрози;
- 11) забезпечення підвищення спроможностей сил оборони, необхідних для досягнення цілей воєнної політики;
- 12) підвищення спроможностей вітчизняного оборонно-промислового комплексу за рахунок впровадження новітніх військових технологій, створення максимально можливих замкнених циклів розроблення і виробництва найважливіших зразків озброєння, спеціальної і військової техніки, використання можливостей військово-технічного співробітництва з державами – стратегічними партнерами України;
- 13) удосконалення державної інформаційної політики у воєнній сфері;
- 14) попередження та ефективна протидія інформаційно-психологічним впливам іноземних держав, спрямованим на підрив обороноздатності, порушення суверенітету і територіальної цілісності України, дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної обстановки, провокування міжетнічних та міжконфесійних конфліктів в Україні;

- 15) забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, учасників антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях та членів їх сімей;
- 16) удосконалення системи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони держави відповідно до стандартів ЄС та НАТО;
- 17) підвищення рівня координованості складових сектору безпеки і оборони та вдосконалення механізмів їх консолідованого розвитку та посилення відповідних оперативних спроможностей для забезпечення воєнної безпеки.

Визначені цілі та завдання воєнної політики відповідають сучасному стану і середньостроковому прогнозу воєнно-політичної обстановки та можуть уточнюватися з урахуванням змін безпекового середовища, умов соціально-економічного розвитку України, спроможностей сил оборони.

18. Після відновлення територіальної цілісності України основна мета воєнної політики полягатиме в запобіганні виникненню нових збройних конфліктів, системному зміцненні обороноздатності держави, підвищенні ролі та авторитету України на міжнародній арені.

Україна підтримуватиме такий рівень обороноздатності, який одночасно з повним використанням можливостей щодо мирного врегулювання міждержавних суперечностей відповідатиме рівню воєнних загроз та водночас забезпечуватиме воєнно-стратегічний паритет у регіоні.

19. Підготовка оборони України за змістом, спрямованістю і масштабом здійснюється відповідно до Закону України "Про оборону України". Підготовка сил оборони України орієнтується на ведення ними як оборонних, так і контрнаступальних та наступальних дій. Згідно з цим розробляються програми та плани бойової і оперативної підготовки, бойові статuti і настанови Збройних Сил України.

20. Головним принципом застосування сил оборони у воєнному конфлікті є активна оборона з метою завдання противнику поразки та примушення його до припинення воєнних (бойових) дій. Особлива увага приділяється обороні найбільш важливих в оперативно-стратегічному значенні рубежів і районів, зон, адміністративно-політичних і економічних центрів, десантно небезпечних ділянок Чорноморського і Азовського узбережжя, комунікацій.

21. Оборона України шляхом проведення спільних операцій сил оборони поєднується з територіальною обороною, організовується опір на тимчасово захоплених ворогом територіях. Основою сил територіальної оборони є

підрозділи Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення.

22. Під час реалізації оборонних заходів органами управління та силами єдиної державної системи цивільного захисту забезпечується ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених застосуванням зброї, та захист населення і території від наслідків ведення воєнних дій.

23. Ураховуючи наявність на території України та сусідніх держав екологічно небезпечних об'єктів, а також певну ймовірність застосування у війні з боку противника зброї масового знищення, сили безпеки і оборони та населення України готуються до дій в умовах радіаційного, хімічного забруднення та бактеріологічного зараження, великих пожеж і значних зон затоплення.

24. Україна не виключає можливості застосування воєнної сили також для локалізації та ліквідації внутрішнього збройного конфлікту. Для ліквідації внутрішнього збройного конфлікту Україна залучає Збройні Сили України, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державну спеціальну службу транспорту, інші утворені відповідно до законів України військові формування, а також правоохоронні органи спеціального призначення згідно з Конституцією і законами України.

25. Рішення щодо застосування (залучення) Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення у разі зовнішньої агресії, внутрішнього збройного конфлікту чи масштабних проявів тероризму приймає Президент України згідно зі своїми повноваженнями.

26. Збройні Сили України, інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні органи спеціального призначення мають бути також готовими відповідно до рішень Ради Безпеки ООН та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, до участі в багатонаціональних операціях з підтримання миру і безпеки та гуманітарних операціях під егідою уповноважених на це міжнародних організацій, а також в антитерористичних операціях на території держави та поза її межами, заходах боротьби з піратством, неконтрольованим розповсюдженням зброї масового ураження, реалізації інших завдань, визначених законами України.

27. Окремим напрямом діяльності сил оборони є підготовка національних (спеціальних) контингентів для забезпечення участі України в організаціях і заходах, пов'язаних з міжнародною колективною безпекою та міжнародним військовим співробітництвом.

28. Україна вважатиме своїм воєнним противником іншу державу (коаліцію держав), дії якої (яких) кваліфікуються законами України або міжнародно-правовими актами як збройна агресія. На сьогодні воєнним противником Україна вважає Російську Федерацію.

Потенційним воєнним противником Україна визнаватиме державу (коаліцію держав), дії або наміри якої (яких) матимуть ознаки загрози застосування воєнної сили проти України.

29. В умовах, що склалися через агресивні дії Російської Федерації в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі та інспірування і підтримку нею сепаратистського руху у східних регіонах України, підготовка держави до оборони здійснюється одночасно з веденням бойових дій проти не передбачених законом збройних формувань. У ході відбиття агресії продовжується нарощування оборонних можливостей держави шляхом переведення економіки і системи воєнного та державного управління на функціонування в умовах особливого періоду, мобілізація додаткових ресурсів.

30. Найвищий ступінь небезпеки має загроза державному суверенітету та територіальній цілісності України. Головною такою загрозою є ймовірність великомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України.

Усунення (мінімізація) цієї загрози, забезпечення відсічі збройній агресії Російської Федерації та створення умов для відновлення територіальної цілісності України потребує мобілізації всіх політичних, економічних, воєнних та соціальних можливостей держави і суспільства, що передбачає комплексне планування дій, централізоване керівництво та координацію зусиль складових сектору безпеки і оборони, державних і громадських організацій, об'єднаних спільними цілями.

31. Україна залишає за собою право на використання з метою відбиття збройної агресії всіх можливих форм, способів та наявних засобів збройної боротьби, а також завдання ударів противнику на його території з дотриманням принципів і норм міжнародного права.

32. Як основу кризового реагування на воєнні загрози та недопущення ескалації воєнних конфліктів Україна розглядає такі основні заходи і дії:

- 1) використання можливостей Ради Безпеки ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС, інших міжнародних структур, які несуть відповідальність за підтримання міжнародного миру і безпеки, застосування кризового консультативного механізму відповідно до положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору, підписаної 9 липня 1997 року;
- 2) взаємоузгоджене використання політико-дипломатичних, інформаційних та силових інструментів держави для протидії деструктивному тиску агресора на Україну та примушення його до дотримання норм міжнародного права та власних зобов'язань;
- 3) посилення розвідувальної діяльності в інтересах підготовки та проведення Україною стратегічних комунікацій, контрпропагандистських заходів та інформаційно-психологічних операцій;
- 4) підвищення ефективності спеціальних інформаційних заходів впливу в районі проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях і на тимчасово окупованій території та зосередження сил і засобів для організації ефективної протидії проведенню ворожих інформаційно-психологічних операцій проти України;
- 5) своєчасне введення воєнного або надзвичайного стану в державі чи в окремих її місцевостях, проведення загальної або часткової мобілізації, повного або часткового розгортання Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення та приведення їх у готовність до виконання завдань;
- 6) здійснення заходів щодо територіальної оборони і цивільного захисту;
- 7) посилення охорони та захисту державного кордону України;
- 8) локалізація та нейтралізація воєнного конфлікту з метою недопущення його ескалації;
- 9) координація відповідно до законодавства діяльності всіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування і громадян в інтересах ліквідації воєнного конфлікту і відсічі збройній агресії;
- 10) переведення національної економіки, окремих її галузей, підприємств і комунікацій на функціонування в умовах особливого періоду.

33. Основними цілями застосування Україною воєнної сили є:

- 1) відсіч збройній агресії з використанням усіх необхідних сил і засобів, форм і способів збройної боротьби, недопущення ескалації та поширення агресії на території України, завдання агресору поразки

(втрат) та примушення його до відмови від подальшого застосування воєнної сили з повним відновленням територіальної цілісності і суверенітету України, а також до надання гарантій щодо відшкодування завданих збитків;

- 2) у разі збройного конфлікту на державному кордоні України – забезпечення захисту державного кордону України, ліквідація (локалізація, нейтралізація) збройного конфлікту на початковій стадії і недопущення його переростання у війну;
- 3) у разі збройного конфлікту всередині держави – ліквідація (локалізація, нейтралізація) не передбачених законом збройних формувань, посилення охорони і захисту важливих державних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, а також демонстрація готовності і рішучості щодо недопущення втручання іншої держави (коаліції держав) у внутрішні справи України.

Застосування Україною воєнної сили та реалізація заходів цивільного захисту здійснюватимуться відповідно до норм міжнародного гуманітарного права.

34. Україна здійснює стратегічний перегляд концепції оборони з урахуванням досвіду подолання поточної кризи, запровадження нових методів керівництва обороною, які ґрунтуються на євроатлантичному досвіді та відповідають єдиному критерію – висока ефективність за прийнятних витрат. Одночасно передбачається створення результативного механізму формування і реалізації державної політики з питань забезпечення воєнної безпеки, здійснення військово-політичного, адміністративного та безпосереднього військового керівництва силами оборони. До першочергових завдань належить створення дієвої системи управління сектором безпеки і оборони держави.

35. Матеріально-технічну базу системи управління сектором безпеки і оборони України становитимуть Головний ситуаційний центр України, мережа відомчих ситуаційних центрів, ресурси Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Головного центру управління службою Державної прикордонної служби України, аналогічних підрозділів інших складових сектору безпеки і оборони, які будуть реформовані з метою досягнення більш високого рівня взаємодії.

36. З урахуванням пріоритету мирних засобів врегулювання конфліктів Україна використовуватиме всі можливі засоби захисту своєї територіальної цілісності, що не суперечать міжнародному праву. Україна залишає за собою право на застосування воєнної сили для оборони, відсічі збройній агресії

Російської Федерації, а також з метою відновлення своєї територіальної цілісності в межах міжнародно визнаного державного кордону України, звільнення тимчасово окупованої території та непідконтрольних територій.

37. Ключовими завданнями створення умов для відновлення державного суверенітету та територіальної цілісності України є:

- 1) комплексне реформування системи забезпечення національної безпеки до рівня, прийняттого для членства в ЄС і НАТО;
- 2) створення ефективного сектору безпеки і оборони, що забезпечує достатні спроможності національної оборони для відсічі збройній агресії;
- 3) розвиток Збройних Сил України за західними стандартами та досягнення сумісності із збройними силами держав – членів НАТО.

38. Загальна чисельність сил оборони та загальна кількість традиційних озброєнь в умовах мирного часу може залишатися на досягнутому рівні. Основні зусилля планується зосередити на підвищенні рівня бойової та оперативної підготовки військ (сил) з одночасним радикальним оновленням системи управління ними та якісних характеристик озброєння і військової техніки, у тому числі прийняття на озброєння принципово нових зразків, розроблених на основі сучасних технологій.

39. Передбачається розширення можливостей Головного ситуаційного центру України для забезпечення координації і контролю діяльності органів виконавчої влади, правоохоронних органів та військових формувань у сфері національної безпеки і оборони у мирний час, в особливий період, в умовах воєнного, надзвичайного стану і при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

40. Об'єднаний комітет з питань розвідувальної діяльності при Президентові України забезпечуватиме координацію діяльності розвідувальних органів України у відповідних сферах.

41. З метою досягнення переваги над воєнним противником мають бути посилені заходи з реалізації державної інформаційної політики на тимчасово окупованій противником території і міжнародній арені.

Забезпечення інформаційної складової воєнної безпеки здійснюватиметься шляхом запровадження ефективної системи заходів стратегічних комунікацій у діяльність органів сектору безпеки.

IV. Суспільно-політичні, економічні та інші умови реалізації воєнної політики. Воєнно-політичні та воєнно-стратегічні обмеження

42. Україна перебуває на передових рубежах боротьби з агресивною політикою Російської Федерації, що вимагає посилення всіх політичних, воєнних, дипломатичних та економічних засобів і заходів.

Порівняно з Російською Федерацією економічні, воєнні, людські, інформаційні та інші ресурси України є значно меншими. З урахуванням наявності в Російській Федерації стратегічної ядерної зброї та зловживання нею статусом постійного члена Ради Безпеки ООН обмеженою також стає і реакція світової спільноти на російську агресію проти України.

43. Збройний конфлікт у східних регіонах України проявив серйозні недоліки воєнно-економічної політики нашої держави, зокрема тривале недофінансування потреб сил оборони та нераціональне використання виділених ресурсів, відсутність державної підтримки реформування і розвитку оборонно-промислового комплексу. В оборонно-промисловому комплексі України загострюються проблеми, викликані, зокрема, розривом коопераційних відносин з Російською Федерацією, втратою основних фондів підприємств внаслідок тимчасової окупації території України. У військово-технічній сфері проблемними залишаються питання нестачі сучасних засобів збройної боротьби, неготовності ремонтної бази, несправності озброєння та військової техніки.

44. Економічне забезпечення воєнної безпеки здійснюватиметься шляхом формування і реалізації принципово нової єдиної воєнно-економічної, військово-промислової та військово-технічної політики, основними напрямками якої є:

- 1) визначення на державному рівні довгострокових наукових та матеріально-технічних потреб оборони, забезпечення створення, виробництва, ремонту і модернізації озброєння, військової та спеціальної техніки і боєприпасів для задоволення потреб безпеки і оборони відповідно до характеру і масштабів воєнних загроз, цілей, пріоритетів і завдань воєнної політики держави;
- 2) упровадження системи стратегічного планування розвитку оборонно-промислового комплексу, взаємопов'язаного з цілями та завданнями державної політики у сфері національної безпеки і оборони, соціально-економічного та науково-технічного розвитку України;
- 3) формування збалансованої структури оборонно-промислового комплексу, визначення пріоритетних напрямів його реформування і розвитку, технічного переозброєння, забезпечення максимального

завантаження і нарощування науково-виробничого потенціалу оборонного сектору економіки;

- 4) забезпечення взаємодії науки та виробництва, збереження і розвиток базових та критичних технологій, створення державного фонду розвитку базових і критичних технологій та підтримки інновацій в оборонно-промисловому комплексі;
- 5) упровадження комплексу організаційних, технічних, економічних, правових та інших заходів, спрямованих на зниження залежності України від критичного імпорту продукції (товарів, робіт, послуг), підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва, насамперед з державами – членами ЄС та НАТО;
- 6) забезпечення фінансового оздоровлення наукових установ і виробничих підприємств та їх сталого функціонування шляхом упровадження комплексу заходів і економічних механізмів адресної державної підтримки та державного протекціонізму щодо прямої закупівлі у підприємств оборонно-промислового комплексу продукції для задоволення пріоритетних державних потреб у рамках державного оборонного замовлення;
- 7) удосконалення системи створення та збереження мобілізаційних запасів, розвитку й утримання виробничих потужностей мобілізаційного призначення, формування та підтримання в належному стані державного матеріального резерву;
- 8) створення системи безперервного забезпечення наукових установ і виробничих підприємств оборонно-промислового комплексу інформаційними, аналітичними та іншими матеріалами щодо світових досягнень у сфері науки, техніки і технологій, розвитку озброєння, військової та спеціальної техніки;
- 9) розроблення і впровадження взаємопов'язаних нормативно-правових актів щодо відродження стратегічної ролі оборонно-промислового комплексу в системі національної безпеки та оборони держави;
- 10) створення системи державного замовлення на підготовку робітничих, технічних та інженерних кадрів для задоволення потреб оборонно-промислового комплексу, сприятливих умов для ефективного функціонування і розвитку науково-дослідних, технологічних та проектних установ, конструкторських бюро і виробничих підприємств оборонної промисловості;
- 11) забезпечення сучасними зразками озброєння та військової техніки, зокрема їх розроблення та виробництво силами вітчизняного оборонно-промислового комплексу, у тому числі за закордонними ліцензіями, розроблення і виробництво разом з іноземними

- партнерами, імпорту озброєння та військової техніки, розроблення і виробництво яких в Україні недоцільне або технологічно неможливе;
- 12) удосконалення механізмів формування і контролю за видатками на потреби оборони, оптимізації бюджетних витрат та забезпечення їх раціонального розподілу;
 - 13) протидія корупції в усіх її формах.

45. Розвиток економічного та воєнного потенціалу в контексті забезпечення обороноздатності України потребуватиме певного часу і проведення радикальних реформ, передбачених **Стратегією сталого розвитку "Україна – 2020"**, схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5.

Для досягнення своїх інтересів Україна розвиватиме національну економіку, нарощуватиме військову могутність, братиме участь у підтриманні міжнародної безпеки, використовуватиме всі можливі мирні шляхи для вирішення конфліктів і кризових ситуацій, а в разі потреби застосовуватиме воєнну силу.

V. Шляхи досягнення цілей воєнної політики України

46. Визначальним фактором зміцнення воєнної безпеки є реформування сил оборони. Реформування Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення здійснюється з метою створення ефективних, мобільних, оснащених сучасним озброєнням, військовою і спеціальною технікою сил оборони, здатних гарантовано забезпечити оборону держави.

47. Формування національних оборонних спроможностей буде здійснюватися шляхом:

- 1) удосконалення законодавства з питань оборони України, належного унормування діяльності у воєнній сфері та адаптації базових законодавчих, концептуальних і програмних документів з питань оборони до сучасних реалій;
- 2) покращення взаємодії і координації дій органів державної влади і складових сектору безпеки і оборони з урахуванням особливостей сучасної збройної боротьби, у ході якої широко використовуються не

лише традиційні військові операції (дії), але й різноманітні невоєнні сили та засоби;

- 3) створення та впровадження єдиної стратегії комунікацій суб'єктів сектору безпеки та оборони, визначення єдиного органу для координації та контролю її реалізації;
- 4) удосконалення системи кризового планування та управління у сфері оборони, впровадження стандартів управління військами, прийнятих у державах – членах НАТО, із забезпеченням постійної готовності органів управління до виконання завдань, їх регулярних навчань і тренувань, а також децентралізованого стилю управління;
- 5) удосконалення аналітичних спроможностей та взаємозв'язків на державному рівні, модернізації системи воєнної розвідки на стратегічному та оперативно-тактичному рівнях, приведення систем воєнної розвідки та військової контррозвідки у відповідність із стандартами НАТО;
- 6) уточнення функцій і завдань, перегляду структури і чисельності сил оборони, зокрема Збройних Сил України та їх функціональних структур – сил негайного реагування, сил нарощування, сил резерву, сил і засобів бойового чергування;
- 7) удосконалення засад застосування та підготовки сил оборони до дій в умовах сучасної війни;
- 8) відновлення військової інфраструктури, перегляду місць дислокації військових частин і з'єднань Збройних Сил України та інших складових сил оборони з урахуванням посилення постійної військової присутності у східних та південних регіонах України;
- 9) розвитку в рамках створення перспективної системи управління сектором безпеки і оборони системи управління Збройними Силами України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, а також правоохоронними органами спеціального призначення для забезпечення надійного управління військами (силами) в особливий період без перебудови та проведення масштабних організаційних заходів, забезпечення більш високого рівня готовності системи управління порівняно із рівнем готовності підпорядкованих військ (сил);
- 10) упереджувального забезпечення високого рівня бойової підготовки особового складу та бойового злагодження військових підрозділів із наступним виконанням ними реальних бойових завдань;
- 11) пріоритетного розвитку Сил спеціальних операцій Збройних Сил України відповідно до стандартів НАТО;
- 12) упровадження прийнятих у НАТО стандартів бюджетного планування з метою підвищення ефективності використання

бюджетних ресурсів, забезпечення у повному обсязі ключових спроможностей сил оборони, які визначають їх здатність до перемоги у збройному конфлікті;

- 13) забезпечення готовності системи фінансування сил оборони у кризовий період, формування і налагодження процедур фінансування з урахуванням додаткових джерел, ефективного управління резервами, здійснення протидії корупції;
- 14) створення єдиної ефективної системи логістики і постачання сил оборони як у мирний, так і воєнний час (особливий період) для максимально оперативного і належного задоволення їх потреб з централізованою закупівлею матеріально-технічних засобів;
- 15) створення єдиної уніфікованої системи підготовки персоналу для сил оборони з урахуванням досвіду держав – членів НАТО, цивільного сектору і бізнесу;
- 16) реформування системи військової освіти і підготовки кадрів, підвищення престижу військової служби, поліпшення фінансового і соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей;
- 17) реформування державної системи мобілізації та мобілізаційної підготовки на основі базових європейських підходів та з урахуванням набутого досвіду у формуванні оперативного мобілізаційного резерву першої черги, що дасть змогу швидко нарощувати сили під час кризової ситуації, із завчасним передбаченням необхідних для цього витрат;
- 18) підвищення бойового потенціалу, відновлення справності, продовження ресурсу, проведення модернізації, створення нових систем і уніфікації зразків озброєння та військової техніки Сухопутних військ та Повітряних Сил Збройних Сил України;
- 19) відродження військово-морського потенціалу держави, розвитку Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які мають бути здатними обороняти берегову лінію Чорного та Азовського морів, виключну (морську) економічну зону, а також залучатися до міжнародних операцій НАТО і ЄС;
- 20) ефективного використання двостороннього та багатостороннього співробітництва з партнерами та союзниками у військовій сфері, у тому числі шляхом отримання військової допомоги від них;
- 21) модернізації військової системи охорони здоров'я у напрямі концентрації зусиль на заходах з медичного забезпечення військ (сил) у можливих конфліктах з максимальною її інтеграцією із цивільною системою охорони здоров'я;
- 22) посилення спроможностей територіальної оборони, забезпечення її ефективного функціонування;

- 23) удосконалення єдиної державної системи цивільного захисту, приведення її у відповідність із стандартами ЄС та забезпечення ефективного функціонування, а також оснащення сил цивільного захисту сучасними видами техніки, засобами та спорядженням;
- 24) розроблення комплексного нормативного документа щодо проведення спеціальних інформаційних операцій, передбачивши узгодження понятійного апарату, визначення профільних структурних підрозділів державних органів та їх завдань і повноважень у мирний, воєнний час.

48. Будуть запроваджені стандарти етики для військовослужбовців, зокрема щодо цінності людського життя і здоров'я, насамперед стосовно особового складу бойових підрозділів.

49. Чисельність і структура сил оборони та їх складових визначатиметься з урахуванням стану безпекового середовища та потреб оборони України, необхідності відсічі збройній агресії Російської Федерації і запобігання очікуваним конфліктам, а також фінансово-економічних можливостей держави. Сили оборони намагатимуться забезпечити спроможності, які передусім визначають їх здатність до збройного захисту України та відбиття збройної агресії у східних регіонах України.

50. Збройні Сили України у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони дотримуватимуться прийнятих у державах – членах ЄС і НАТО стандартів щодо діяльності і розподілу функцій та основних завдань.

Головна роль у забезпеченні воєнної безпеки України належить Збройним Силам України.

У розв'язанні завдань із забезпечення воєнної безпеки України, підготовки її до збройного захисту інші складові сектору безпеки і оборони з урахуванням компетенції, визначеної законом, відіграватимуть таку роль:

- 1) Міністерство закордонних справ України – забезпечення дипломатичними засобами захисту та зміцнення незалежності, державного суверенітету, безпеки, територіальної цілісності та непорушності державного кордону України, її національних інтересів; дипломатичне супроводження процесу вирішення завдань щодо забезпечення воєнної безпеки України, підготовки до збройного захисту національних інтересів;
- 2) Національна гвардія України – участь у територіальній обороні, захисті державного кордону та боротьбі з тероризмом, а також із не

передбаченими законом воєнізованими або збройними формуваннями; охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки в зоні конфлікту; охорона та оборона важливих державних об'єктів, визначених Кабінетом Міністрів України;

- 3) Державна прикордонна служба України – участь у припиненні збройного конфлікту на державному кордоні, боротьбі з тероризмом; припинення збройних та інших провокацій на державному кордоні; охорона державного кордону та суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні;
- 4) Служба безпеки України – боротьба з тероризмом, контррозвідка, протидія розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, протидія корупції та організованій злочинності;
- 5) Служба зовнішньої розвідки України – добування розвідувальної інформації, здійснення спеціальних заходів впливу та протидії зовнішнім загрозам національній безпеці України у політичній, економічній, військово-технічній, науково-технічній, інформаційній та екологічній сферах; участь у боротьбі з тероризмом, міжнародною організованою злочинністю, незаконною торгівлею зброєю і технологіями її виготовлення;
- 6) Міністерство внутрішніх справ України – протидія кримінально-протиправним посяганням, охорона і забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зоні конфлікту, охорона важливих державних і режимних об'єктів, визначених Кабінетом Міністрів України;
- 7) Державна служба України з надзвичайних ситуацій – безпосереднє керівництво діяльністю єдиної державної системи цивільного захисту щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, викликаних у результаті застосування зброї, та захисту населення і територій від наслідків ведення воєнних дій;
- 8) Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України – забезпечення функціонування урядового зв'язку Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України з посадовими особами Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення під час їх перебування у пунктах управління, забезпечення кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 9) Державна спеціальна служба транспорту – забезпечення стійкого функціонування транспорту;
- 10) Управління державної охорони України – участь у виконанні завдань територіальної оборони, боротьбі з тероризмом, забезпеченні безпеки визначених посадових осіб та охорони об'єктів.

На оборонно-промисловий комплекс покладаються завдання із забезпечення створення, виробництва, ремонту і модернізації озброєння, військової та спеціальної техніки і боєприпасів для задоволення потреб безпеки і оборони відповідно до цілей, пріоритетів і завдань воєнної політики держави.

51. Збройні Сили України взаємодіятимуть з іншими складовими сектору безпеки і оборони у виконанні визначених для них завдань та уникатимуть дублювання функцій і завдань своїх структурних підрозділів з функціями і завданнями підрозділів інших складових сил безпеки і оборони. Збройні Сили України залучатимуться до здійснення заходів правового режиму воєнного і надзвичайного стану, боротьби з тероризмом і піратством, посилення охорони державного кордону України, суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні і континентального шельфу України та їх правового оформлення, протидії незаконним перевезенням зброї і наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів у відкритому морі, ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, надання військової допомоги іншим країнам, а також братимуть участь у міжнародному військовому співробітництві, спільних операціях з НАТО.

52. Для розв'язання завдань із забезпечення воєнної безпеки України сили оборони та їх складові будуть взаємодіяти та координувати діяльність між собою та з іншими складовими сектору безпеки і оборони, державними органами, органами місцевого самоврядування, неурядовими організаціями та об'єднаннями, зокрема волонтерськими, установами і підприємствами, у тому числі оборонно-промислового комплексу, громадянами, відповідними суб'єктами інших держав.

Рівень взаємодії між складовими сил оборони та органами державної влади буде підвищено на основі утворення постійних і тимчасових міжвідомчих органів.

53. Відмова України від одного з найпотужніших у світі ядерного арсеналу дає їй право розраховувати на підтримку з боку міжнародної спільноти у розвитку конвенційних оборонних можливостей, що гарантуватимуть Україні воєнну безпеку, у тому числі шляхом отримання сучасних технологій та спільної розробки новітніх озброєнь, утворення військових союзів та отримання закордонної воєнної допомоги, участі у побудові регіональних систем протиракетного захисту.

Зовнішні гарантії безпеки України створюватимуться шляхом формування мережі союзництва як з окремими державами та регіональними організаціями (шляхом укладення угод про спільну оборону або військову

допомогу), так і з міжнародними безпековими організаціями (шляхом участі у застосуванні механізмів колективної безпеки).

Водночас у середньостроковій перспективі Україна використовуватиме насамперед власні можливості та залишає за собою право обирати спосіб гарантування державного суверенітету і територіальної цілісності.

54. Україна вважає, що кожна держава має право гарантувати власну безпеку шляхом інтеграції в такі безпекові структури, які найбільш відповідають її інтересам.

З відмовою від політики позаблоковості Україна вибудовує нові підходи до забезпечення національної безпеки, надаватиме пріоритет участі в удосконаленні та розвитку євроатлантичної та європейської систем колективної безпеки. Для цього Україна буде інтегруватися до європейського політичного, економічного, правового простору з метою набуття членства в ЄС, а також поглиблювати співпрацю з НАТО для досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації.

55. Пріоритетним завданням поглиблення співпраці з НАТО є досягнення до 2020 року повної сумісності Збройних Сил України з відповідними силами держав – членів НАТО.

Поглиблення співпраці з НАТО передбачає:

- 1) розвиток багатосторонніх відносин у рамках сучасних механізмів НАТО, зокрема в рамках Спільної з ЄС політики безпеки і оборони, Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору, програми "Партнерство заради миру", Концепції оперативних можливостей НАТО (КОМ/ОСС), Процесу планування та оцінки Сил НАТО (ППОС/PARP) і середземноморського діалогу;
- 2) розвиток двосторонніх відносин України з державами – членами НАТО;
- 3) надійне виконання взятих на себе партнерських зобов'язань, взяття на себе пропорційної частки відповідальності у спільних з НАТО операціях;
- 4) неупереджений і прозорий аналіз реформ у Збройних Силах України з метою впровадження стандартів НАТО, забезпечення мобільності Збройних Сил України та оперативності їх розгортання;
- 5) забезпечення підготовленості особового складу, технічної сумісності озброєння, військової та спеціальної техніки, а також оперативної сумісності підрозділів Збройних Сил України і держав – членів НАТО

в рамках Програми перевірки та зворотного зв'язку Концепції оперативних можливостей НАТО (КОМ/ОСС).

56. Україна дотримуватиметься прийнятих у державах – членах НАТО таких принципів ведення бойових дій:

- 1) гуманність – відповідність (неперевищення) рівня збройного насильства загальнолюдським цінностям і нормам міжнародного гуманітарного права, а також поставленій меті бойових дій;
- 2) готовність – завчасне забезпечення рівня готовності сил та засобів до виконання завдань за призначенням відповідно до умов бойової обстановки;
- 3) цілеспрямованість (вибір та підтримка досягнення цілей) – єдність і однозначність мети бойових дій, що є запорукою їх успіху;
- 4) безпека – постійна підтримка оперативного середовища з метою забезпечення необхідної свободи дій для досягнення цілей;
- 5) несподіваність – наслідок непередбачуваних дій, що забезпечує розгубленість противника, втрату ним оперативної, тактичної рівноваги та єдності управління;
- 6) концентрація зусиль – вирішальне синхронізоване застосування об'єднаних сил та засобів для досягнення головної мети бойових дій;
- 7) економія зусиль – розумне використання наявних спроможностей для досягнення поставленої мети з уникненням зайвого перевищення;
- 8) гнучкість – здатність оперативно змінювати склад сил та засобів, форми і способи їх бойового застосування відповідно до змін обстановки без втрати бойових спроможностей;
- 9) співпраця – докладання об'єднаних координованих зусиль сил та засобів з метою максимально повного використання їх спроможностей;
- 10) постійність – створення та застосування сил і засобів, здатних забезпечити безперервний вплив на противника, позбавлення його свободи маневру і можливості відновлення сил.

57. Україна використовуватиме прийняті в державах – членах НАТО принципи адміністративного керівництва:

- 1) стовідсоткова готовність організаційних структур і прозорий розподіл повноважень між організаційними структурами та посадовими особами;
- 2) чіткий порядок розподілу і делегування відповідальності під час формування та реалізації рішень у всій системі управління – від вищого воєнно-політичного керівництва до окремого підрозділу;

- 3) відповідність функцій, завдань і повноважень структурних підрозділів їх оперативним та тактичним спроможностям;
- 4) ефективність керівництва, його здатність виконувати свої функції у разі встановлення нестандартних завдань;
- 5) упровадження в практику інноваційних методів управління, усунення бюрократизму та протидія корупції.

58. Україна у коротко- та середньостроковій перспективі паралельно із забезпеченням технічної та оперативної сумісності сил оборони із збройними силами держав – членів НАТО здійснюватиме трансформацію й адаптацію документів оборонного планування, оперативного і бойового управління, статутів і настанов до стандартів НАТО з урахуванням досвіду антитерористичної операції у Донецькій та Луганській областях.

59. Поглиблення кооперації та співробітництва з НАТО і ЄС у сфері розвідки щодо протидії агресивній політиці Російської Федерації, міжнародним терористичним, релігійно-екстремістським та злочинним організаціям, боротьби з кіберзлочинністю передбачає залучення допомоги розвідувальних структур НАТО і ЄС, а також держав – членів НАТО і ЄС з питань реформування розвідувальних органів України, залучення для ресурсного забезпечення таких реформ коштів трастових фондів НАТО, отримання доступу до інформаційних мереж, які поповнюються за рахунок розвідувальної інформації з різних джерел, у тому числі від держав – членів НАТО і ЄС.

60. Поглиблення співпраці з НАТО, надійне виконання взятих на себе партнерських зобов'язань, трансформація й адаптація документів оборонного планування, оперативного і бойового управління та досягнення повної сумісності сил оборони України з відповідними силами держав – членів НАТО сприятимуть досягненню необхідних критеріїв для набуття Україною повноправного членства в НАТО.

VI. Фінансування потреб оборони

61. Фінансування потреб оборони держави здійснюється за рахунок і в межах коштів, визначених у законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

Для досягнення цілей Воєнної доктрини загальний обсяг видатків на оборону має становити не менше трьох відсотків запланованого обсягу валового внутрішнього продукту на відповідний рік.

62. Пріоритетними напрямками фінансування потреб оборони є:

- 1) проведення інтенсивної бойової підготовки військових частин та підрозділів сил оборони;
- 2) реалізація державного оборонного замовлення з урахуванням пріоритетності закупівель та розроблення нових зразків озброєння та військової техніки;
- 3) виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, створення, розширення номенклатури та обсягів випуску наукоємної конкурентоспроможної продукції в оборонному секторі економіки;
- 4) забезпечення ефективного функціонування розвідувальних органів України;
- 5) реалізація соціальних і правових гарантій військовослужбовців та членів їх сімей;
- 6) фінансування заходів стратегічних комунікацій.

VII. Управління ризиками

63. В інтересах зниження ризиків у сфері воєнної безпеки держави створюється інтегрована система управління ризиками як елемент системи оборонного планування, в основу діяльності якої передбачається покласти систематичний моніторинг та оцінку стану виконання планів (програм) розвитку сил оборони та їх складових.

64. Основними заходами управління ризиками є:

- 1) системний аналіз розвитку сил оборони та їх складових, корегування завдань розвитку з урахуванням можливостей ресурсного забезпечення;
- 2) спрямування зусиль суб'єктів оборонного планування на своєчасне фінансування державного оборонного замовлення та контроль виконання відповідних програм;
- 3) втілення сучасних технологій управління в інтересах ефективного цільового використання оборонних ресурсів, пошуку надійних джерел фінансування заходів з формування необхідних спроможностей військ (сил).

65. У короткостроковій перспективі головні зусилля будуть спрямовані на забезпечення комплексних системних змін в організації і функціонуванні сил оборони України, насамперед на:

- 1) запровадження з урахуванням досвіду збройного конфлікту в східних регіонах України нових методів керівництва обороною, які ґрунтуються на стандартах НАТО та відповідають критерію високої ефективності за прийнятних витрат;
- 2) удосконалення законодавчої бази з питань воєнної безпеки і оборони, розроблення ефективного механізму реагування на кризові ситуації, розвиток системи управління в операціях і бойових діях, децентралізація прийняття рішень;
- 3) уточнення ролі і завдань складових сил оборони на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях, поетапне вдосконалення організаційних структур сил оборони України, оптимізацію чисельності особового складу, кількості озброєння та військової техніки;
- 4) досягнення оперативної сумісності складових сил оборони України, планомірний перехід до стандартів НАТО в організації, озброєнні та підготовці військ (сил), а також у системі оперативного прийняття рішень;
- 5) організацію спільної підготовки сил оборони з виконання покладених на них завдань, перегляд підходів до підготовки і навчання особового складу;
- 6) відновлення справності та продовження ресурсу, модернізацію, створення нових систем і уніфікацію зразків озброєння, військової та спеціальної техніки;
- 7) перегляд концепції бюджетного планування і системи забезпечення ресурсами, радикальне покращення забезпечення ведення бойових дій.

З вирішенням першочергових проблем, відбиттям збройної агресії та завершенням антитерористичної операції у Донецькій та Луганській областях, за сприятливих умов міжнародної обстановки, воєнно-політичної ситуації та наявності відповідного ресурсного забезпечення будуть упроваджуватися додаткові заходи забезпечення належної обороноздатності держави.

VIII. Прикінцеві положення

66. Воєнна доктрина є основою для підготовки та прийняття воєнно-політичних, воєнно-стратегічних, воєнно-економічних і військово-технічних рішень, розроблення відповідних концепцій та програм.

67. Реалізація положень Воєнної доктрини забезпечується Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади відповідно до повноважень, визначених Конституцією та законами України.

68. Керівництво діяльністю суб'єктів забезпечення воєнної безпеки в частині відсічі збройній агресії проти України, реалізації заходів із запобігання виникненню воєнних конфліктів, підготовки держави до збройного захисту і захисту національних інтересів здійснюється Президентом України відповідно до Конституції та законів України.

69. Положення Воєнної доктрини коригуватимуться в установленому порядку з урахуванням змін воєнно-політичної обстановки у світі, характеру загрози застосування воєнної сили, умов соціально-економічного розвитку України.